

NARODNI
DOM
MARIBOR

80 LET KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2025/2026

2. abonmajski koncert

Četrtek, 11. december 2025, ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

KROŽEK ELENE BAŠKIROVE

Albena Danailova, violina

Mohamed Hiber, violina

Adrien La Marca, viola

Ivan Karizna, violončelo

Pablo Barragán, klarinet

Elena Baškirova, klavir

Koncert traja približno dve uri in ima odmor.

Pokrovitelj koncerta

AvtoKoletnik
Vedno v prednosti

Spored

Béla Bartók (1881–1945)

Kontrasti Sz. 111, BB 116, za violino, klarinet in klavir

- I. Verbunkos
- II. Pihenő
- III. Sebes

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Duo št. 1 za violino in violončelo, H 157

- I. Preludij
- II. Rondo

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809–1847)

Klavirski trio št. 1 v d-molu, op. 49

- I. Molto allegro agitato
- II. Andante con molto tranquillo
- III. Scherzo. Leggiero e vivace
- IV. Finale. Allegro assai appassionato

***

Antonín Dvořák (1841–1904)

Kvintet za klavir, dve violini, violo in violončelo v A-duru št. 2, op. 81

- I. Allegro ma non tanto
- II. Dumka. Andante con moto – Vivace
- III. Scherzo. Molto vivace – Trio. Poco tranquillo
- IV. Finale. Allegro

Leta 1938 je veliki jazzovski klarinetist Benny Goodman madžarskega skladatelja **Béla Bartóka** (1881–1945) zaprosil za skladbo, ki bi bila nekakšna krajša dvodelna rapsodija v madžarskem duhu, sestavljena iz počasnega uvoda in hitrejšega nadaljevanja ter dolga okoli 7 minut, da bi jo bilo mogoče posneti na takratne dimenzije gramofonske plošče. Bártok ni bil kos tej zahtevi in je napisal 11-minutno skladbo, ki je bila pod naslovom *Dva plesa* prvič izvedena januarja 1939 v dvorani Carnegie v New Yorku. Ker izvajalci (poleg Goodmana je nastopal še slavni violinski virtuoz Joseph Szigeti) s končnim rezultatom niso bili zadovoljni, se je Bartók polotil širjenja skladbe z dodatnim vmesnim stavkom – in tako so nastali **Kontrasti**.

Ob koncu tridesetih let 20. stoletja je bil Bartók že mednarodno uveljavljen skladatelj z zelo jasnim umetniškim podpisom: njegova glavna značilnost je bila povezana s posebnim odnosom do ljudske glasbe, ki jo je kot etnomuzikolog sam zbiral na terenu. Bártok se je odmaknil od romantične predstave o ljudski glasbi kot narodnem blagu, ki sicer je zanimiva, a ne posebno kakovostna, ter raje segel globlje in je ljudsko glasbo (ne le melodije, ampak tudi način njenega izvajanja) razumel kot enakovredno silo, ki lahko prerodi utrujen zahodnoevropski glasbeni jezik. Njegova lastna pisava je izhajala iz ponotrzanjenega izkustva ljudske oziroma kmečke glasbe, kot jo je sam imenoval.

Naslov dela *Kontrasti* izhaja iz zvočnih razlik med tremi inštrumenti – klarinetom, violino in klavirjem. Prvi stavek, Verbunkos, je značilen madžarski ples, ki so ga vojaki izvajali, medtem ko so skušali rekrutirati nove fante. Ples zaznamujejo izraziti punktirani ritmi, glavno temo pa predstavi klarinet, ki mu je namenjena tudi briljantna

kadencia. Drugi stavek je tipična Bartókova nočna glasba, polna temnih zvočnih odtenkov. Uvodni del prinaša koral v klarinetu in violini, ki ga skrivnostno prebadajo trilčki v klavirju, srednji del je bolj razgiban, zaključek pa prinaša elemente uvoda. Tretji stavek je hitri ples, v katerem violinist uporablja tudi nekoliko drugače uglašeno violino, kar v uvodnem odseku poskrbi za značilne disonantne dvojemke, v nadaljevanju pa se Bartók ne izogne značilnemu bolgarskemu nesimetričnemu ritmu $3 + 2 + 3 + 2 + 3$. Po vrnitvi uvodne ideje sledi še kadencia violine, ki vodi v hektično pospešujoči zaključek.

Češki skladatelj **Bohuslav Martinů** (1890–1959) je zapustil izjemno obsežen opus, v katerem najdemo skladbe v skoraj vseh žanrih. Kot mlad violinist je v Pragi slišal izvedbo Debussyjeve opere *Pelleas in Melisanda*, kar ga je opogumilo, da je nadaljnje študijske vzpodbude poiskal v Parizu pri Albertu Rousselu. V Parizu je ostal skoraj dve desetletji in se dodobra seznanil z modno glasbeno sceno, torej z deli Stravinskega, t. i. francoske šesterice in tudi jazzom, nekoliko kasneje pa se je začel zanimati še za renesančno in baročno glasbo, zato lahko njegov glasbeni jezik razumemo kot svojstven spoj vseh teh raznovrstnih vplivov.

Duo št. 1 za violino in violončelo je Martinů napisal leta 1927 v Parizu, in to v zgolj nekaj dneh, sestavljata pa ga dva stavka. Uvodni Preludij je tiho introspektiven, pri čemer se godali zapletata v kromatični dialog, ki postaja z imitativno logiko vse bolj intenziven. Kasneje violončelo vzpostavi značilno podlago, nad katero svoje misli razpreda violina. Drugi stavek, Rondo, je bolj razbrzdani in prepojen z ljudsko navdahnjenostjo. Hitre triole poganjajo glasbo, vmesne epizode, ki prinašajo kontrastni material, pa ohranjajo osnovno eksplozivno naravo stavka, v katerem pridejo do izraza tudi virtuozne sposobnosti glasbenikov.

Leta 1839 je bil takrat tridesetletni **Felix Mendelssohn** (1809–1847) že dobro uveljavljen glasbenik, kar je še dodatno potrdilo prestižno mesto dirigenta Orkestra Gewandhaus iz Leipziga. Tega leta je napisal **Klavirski trio št. 1**, ki ga je Robert Schumann označil za eno večjih mojstrov in svojega časa, zraven pa dodal, da bi Mendelssohna lahko šteli »za Mozarta 19. stoletja«. Manj navdušen nad novim delom je bil skladatelj prijatelj Ferdinand Hiller, kateremu se je predvsem klavirski part zdel preveč starinski, premalo virtuozen, vse preveč oddaljen od glasbe, kakršno sta pisala Chopin in Liszt. Mendelssohn je prijateljevo sodbo vzel resno in se lotil popraviljanja klavirskega parta, ki je v drugi varianti postal bistveno bolj zahteven.

Trio lahko razumemo kot značilno skladateljevo kombinacijo jasnih, klasicističnih formalnih načel in izrazito spevnih, romantično izraznih melodij. Prvi stavek v sonatni obliki napajata lirični temi, ki ju v obeh primerih predstavi violončelo. Obe misli razvijata violina in violončelo, medtem ko ju klavir s svojimi pasažami neumorno priganja, in ta vzorec se nadaljuje tudi v izpeljavi in reprizi, na koncu katere se glasba vzpne k strastnemu vrhuncu. Drugi stavek bi lahko razumeli kot pesem brez besed. Osnovno misel predstavi klavir, sledi pa duet med violino in violončelom, kontrastni srednji del in vrnitev prve misli. Tudi tretji stavek nosi značilen skladateljev podpis, saj lahko v hitrem gibanju in prosojnih teksturah prepoznamo skladatelja Uverture k *Snu kresne noči*. Trio se zaključuje z ritmično navdahnjenim finalom, v katerem skladatelj spretno kombinira lirične in virtuozne elemente.

Žanr klavirskega kvinteta je zasnoval Robert Schumann s svojim pionirskim delom za godalni kvartet in klavir leta 1842, kasneje pa so mu sledili Brahms, Dvořák, Fauré, Elgar, Reger in Franck, pri čemer so vsi z izjemo Fauréja izdali le po eno

delo v tem žanru. **Antonín Dvořák** (1841–1904) je pravzaprav napisal dva klavirska kvinteta, le da s prvim iz leta 1872 ni bil preveč zadovoljen, in sicer predvsem zato ne, ker sam kot godalec ni bil večš pisanja za klavir. Petnajst let kasneje se je kot že mednarodno uveljavljen skladatelj lotil popravljanja prvega poskusa, a ponovno brez večjega uspeha. Ukvarjanje z mladostnim kvintetom je v njem slednjič prebudilo željo po novem delu v tem žanru – in tako je na svojem posestvu Vysoká napisal **Klavirski kvintet št. 2**, ki si s prvim delom deli tonaliteto A-dura.

Novo delo je bilo vendarle povsem drugačno od mestoma kar nerodnega prvenca. Dvořák je predvsem spretno uravnotežil vplive češke ljudske glasbe s strogim stavkom zahodnoevropske tradicije, hkrati pa v njem lahko prepoznamo podtone srečnega življenja v idilični odmaknjeni pokrajini. Prvi, sonatni stavek se prične z izbrano melodijo violončela, ki ga spremljajo razloženi akordi klavirja. Takšno atmosfero

nenadoma prekine epizoda v fis-molu, medtem ko druga tema z vso močjo zasije v C-duru. Drugi stavek je oblikovan kot dumka; beseda izvorno izhaja iz ukrajinsčine in pomeni tožbo, Dvořák pa je s to oznako naslavljal dela, za katera so značilni hitri kontrasti v razpoloženju in tempu. Osrednji del je v resnici počasen in melanholičen, z otožno temo, ki jo prinaša klavir, sledita pa kontrastni epizodi: prva hitra in vedra in druga zasnovana kot divji ples v 2/8 taktu. Tretji stavek prav tako vsebuje namige na ljudsko izročilo, in sicer naj bi šlo za češki ples furiant, za katerega je značilno stalno izmenjavanje med tridelnim in dvodelnim metrumom, ki ga je skladatelj v tem primeru uresničil s pomočjo spreminjajočih se poudarkov. Finale napajajo izrazita melodična vitalnost in živahni ritmi. Skladatelj izkoristi tri teme, pri čemer s pomočjo prve v izpeljavi zgradi še impresivni fugato, kasneje pa tik pred končnim zadnjim vzponom predstavi še koral.

Gregor Pompe

ALBENA DANAILOVA

Violinistka Albena Danailova je študirala v Rostocku in Hamburgu ter obiskovala mojstrski tečaj pri Idi Haendel. Bila je koncertna mojstrica Bavarskega državnega orkestra in koncertna mojstrica Londonskega filharmoničnega orkestra, od leta 2008 pa je koncertna mojstrica orkestra Dunajske državne opere. Je nagrajenka številnih tekmovanj in polfinalistka moskovskega tekmovanja Čajkovskega. Kot solistka in komorna glasbenica nastopa po vsem svetu ter sodeluje z Dunajskimi filharmoniki in Simfoničnim orkestrom NHK pod taktirko dirigentov, kot sta Seidži Ozava in Andris Nelsons. Od leta 2020 je profesorica na Univerzi za glasbo in upri-

zoritvene umetnosti na Dunaju. Igra na violino Stradivari Ex-Haemmerle iz zbirke Avstrijske narodne banke.

MOHAMED HIBER

Violinist Mohamed Hiber je študiral pri Ani Chumachenko v Madridu in Münchnu. Trenutno je koncertni mojster orkestra Zahodno-vzhodni Divan in ansambla Mutter Virtuosi ter gostujoči koncertni mojster Münchenske filharmonije in Londonskega filharmoničnega orkestra. Kot solist je nastopal z orkestri, kot so Češka filharmonija, Londonski simfonični orkester in Gstaadski festivalski orkester, kot komorni glasbenik pa z Martho Argerich, Gautierjem Capuçonom, Eleno

Baškirovo, Danielom Barenboimom in Anne-Sophie Mutter nastopa na festivalih v Luzernu, Salzburgu in na Mednarodnem festivalu komorne glasbe v Jeruzalemu.

ADRIEN LA MARCA

Francoski violist Adrien La Marca je študiral na Pariškem konservatoriju ter v Leipzigu in Berlinu. Je nagrajenec tekmovanj Williama Primrosa, Lionela Tertisa in Johannesa Brahmsa. Nastopa s Francoskim nacionalnim orkestrom in Simfoničnim orkestrom leipziškega radia ter igra na najuglednejših svetovnih odrih, denimo v pariški Filharmoniji, amsterdamskem Concertgebouwu in dunajskem Glasbenem združenju. Prejel je več nagrad, vključno z *diapason d'or*, za svoje posnetke *English Delight*, *HEROES* in *Chanson Bohème*.

IVAN KARIZNA

Violončelist Ivan Karizna tradicijo ruske šole združuje z izobraževanjem na Pariškem konservatoriju in Akademiji Kronberg. Je nagrajenec tekmovanj Čajkovskega in kraljice Elizabete. V zadnjih sezonah je nastopal kot solist s komornim orkestrom iz Stuttgarta, z Radijskim simfoničnim orkestrom iz Frankfurta in Nizozemskim filharmoničnim orkestrom. Kot strasten komorni glasbenik sodeluje s Claro Jumi Kang, Eleno Baškirovo in Vadimom Holodenkom.

PABLO BARRAGÁN

Klarinetist Pablo Barragán je dobitnik nagrade *mladi solisti* banke Crédit Suisse, kar mu je odprlo vrata za sodelovanje z uglednimi sestavi, kot sta Simfonični orkester iz Barcelone in Hamburški simfonični orkester. V sezoni 2025/26 bo kot solist

odprl sezono Komornega orkestra iz Kölna, nastopil pa bo tudi z orkestrom iz Baden-Badna, z Orkestrom Castilla y León pod vodstvom Vasilija Petrenka ter na južnoameriški turneji s Komornim orkestrom Franza Liszta. Kot komorni glasbenik bo nastopil s Kvartetom Modigliani in na Stradivarijevem festivalu z Ansambлом jeruzalemskega festivala komorne glasbe. Od leta 2020 je profesor na Akademiji Barenboim-Said v Sevillei.

ELENA BAŠKIROVA

Pianistka Elena Baškirova je prepričana, da je »komorna glasba duša glasbe«, in slovi kot solistka, komorna partnerica in umetniška voditeljica. Izhaja iz moskovske glasbene dinastije, študirala pa je pri svojem očetu Dimitriju Baškirovu. Leta 1978 je z violinistom Gidonom Kremerjem zapustila rodno Sovjetsko zvezo. Je ustanoviteljica in umetniška voditeljica Mednarodnega festivala komorne glasbe v Jeruzalemu ter berlinskega festivala Intonations in redno nastopa s priznanimi glasbeniki in pevci. Je prejemnica nagrade Festivala Ruhr Piano in častnega doktorata, poleg tega pa je tudi predsednica Fundacije Felixa Mendelssohna Bartholdyja. Njeni nagrajeni posnetki vključujejo interpretacije celotnega opusa za klavir P. I. Čajkovskega in Dvořákovne *Poetične tonske slike*. Med vrhunci aktualne sezone moramo omeniti njene nastope z Orkestrom Transilvanije pod vodstvom Lawrencea Fosterja, s Filharmonijo NFM iz Vroclava s Christophom Eschenbachom in z Državno filharmonijo iz Nürnberga. Posebno pozornost bo namenila tudi Mozartovim klavirskim koncertom v sodelovanju z ustanovo Villa Musica, z Ansambлом jeruzalemskega festivala komorne glasbe pa bo nastopila v Boulezovi dvorani v Berlinu, na Stradivarijevem festivalu v Cremoni in na večdnevni rezidenci v Koncertni hiši Blaibach.

Napovedujemo in vabimo

ALEXANDER GADJIEV, klavir

Sreda, 28. januar 2026, ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
3. koncert Komornega cikla in za izven
Spored: Claude Debussy, Maurice Ravel, Olivier Messiaen,
Modest Musorgski

KVARTET ÉBÈNE

Ponedeljek, 2. marec 2026, ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
3. koncert Komornega cikla in za izven
Spored: Ludwig van Beethoven

Slavnostni koncert ob 80. obletnici Koncertne poslovalnice Narodnega doma Maribor

KOMORNI ORKESTER IZ BASLA

Deljana Lazarova, dirigentka
Alexandra Dovgan, klavir

Petek, 13. februar 2026, ob 19.30,
Dvorana Union, Maribor
3. koncert Orkestrskega cikla in
za izven

Spored: Clara Schumann, Emilie
Mayer, Nana Forte, Robert Schumann

Deljana Lazarova
© Marco Borggreve

Alexandra Dovgan
© Volkov

Komorni orkester iz Basla © Matthias Mueller

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor

Uradne ure: od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro ter uro pred prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000

✉ vstopnice@nd-mb.si

🌐 www.nd-mb.si

VEČER 80let **RADIO CITY**